

ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଓ ସୁଚ୍ଛ ପ୍ରଶାସନର ଏ କି ନମୁନା?

୨୭/୦୫/୨୦୦୨

ନବୀନବାବୁଙ୍କ ଗତ ୨୭ ମାସ ଶାସନରେ ଆଉ କିଛି ହେଉଛି ନ ହେଉ, ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ସୁଚ୍ଛ ପ୍ରଶାସନର କଥା କିନ୍ତୁ ବେଶ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି। ଶାସନ ଯେତିକି ସୁରୁଖା ହେଉଛି, ଏଇ କଥାଟିକୁ ସେତିକି ବେଶି ଯୋଗ ଦେଇ କହିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଉଛି। ମନେହେଉଛି ସତେ ଯେପରି ଏହା ତାଙ୍କ ରାଜନୀତି ପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ପୁଞ୍ଜି। ସବୁ ରାଜନୈତିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପଛରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାହଣର ବାନା ଭରାଯାଉଛି। ଗତ ପଞ୍ଚାୟତ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର ସମୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଏହାକୁ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ କରିଥିଲେ- 'ତୁମେ ସବୁ ପଞ୍ଚାୟତ ଜଗ, ମୁଁ ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ସଚିବାଳୟ କରୁଛି' ବୋଲି ବେଶ ମନକୁଆଁ ତଳେ କହିଥିଲେ। ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କିନ୍ତୁ ସଚିବାଳୟକୁ କିପରି କରିଛନ୍ତି, ଆଜି ତାର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଭବାହରଣ ଦେଉଛି। ଆଶା କରୁଛୁ ଯେ, ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରିବେ। ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଏବଂ ସୁଚ୍ଛ ପ୍ରଶାସନର କଥା କେବଳ କଥାରେ ନ କରି କାମରେ କରି ଦେଖାଇବେ।

ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର କଥା ବିଚାର କରାଯାଉ। ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ରୁଜନାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସହର ସଂଖ୍ୟା କମ ସହରାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆମେ ପଛୁଆ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପରୋକ୍ଷରେ ଆମ ପାଇଁ ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦ ସଦୃଶ ହୋଇଛି। ନୂଆ କରି ସହର ଗଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ବହୁତ କମ ଶାସକଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ କୃତେ। ପୁରୁଣା ସହରକୁ ନୂଆ ଦୁନିଆର ଚାହିଦା ଅନୁସାରେ ଆଧୁନିକ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାରେ ଥିବା ଅସୁବିଧା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ ସହର ଗଢ଼ିବା ଅଧିକ ସହଜ। ସହରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ରାଜଧାନୀ ସହର ସର୍ବାଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ। ଏବେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାମାଣିକତା ସହରାଞ୍ଚଳକୁ ଏବଂ ବିଶେଷଭାବରେ ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପୁଅ କୁଟିଛି। ସମସ୍ତେ ରାଜଧାନୀ ସହରରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରି ରହିବାପାଇଁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି। ରାଜଧାନୀ ସହରରେ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଅର୍ଜନ କରିବା ସଫଳତାର ନୂଆ ମାପଦାଣ୍ଡ ହୋଇଛି। ପୁଣି ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ନୂଆ ସହର ନୁହେଁ। ୫୫ ବର୍ଷ ତଳେ ନୂଆ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସର୍ବରୁ ମନ୍ଦିରମାଳିନୀ

ତଦନ୍ତ କରି ଶ୍ରୀ ପଣ୍ଡା ଏକ ବିପୋର୍ତ୍ତ ଦେଇଥିଲେ। ଏହି ବିପୋର୍ତ୍ତରେ ଯେଉଁମାନେ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ କରି ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ ବିକୃତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଭଲେଖ ଥିଲା। ଯେଉଁ ପ୍ରଶାସକମାନେ ଏଭଳି ଆଶିର୍ବାଦ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ କରିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ବିପୋର୍ତ୍ତରେ ଦାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା। ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା, ନବୀନବାବୁ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ଦୃଢ଼ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ। ଦୃଷ୍ଟିକେଶବୀକୁ ଆହୁରି ଭିନ୍ନ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଏ ସମସ୍ୟାର ସ୍ୱାୟତ୍ତ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଆଉ ପାଦେ ଆଗକୁ ଗଲେ। ସହରରେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବାପାଇଁ କଡ଼ା ନିୟମ କଥା ତିଆରି ହେଲା। ନିର୍ମାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସମସ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ତାକି ଏ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କଲେ। ଆଲୋଚନାରେ ରାଜଧାନୀର ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକ, ପରିବେଶବିତ୍, ଆକାଶକୃତ୍ ଆକାଳିକାର ନିର୍ମାତା ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମସ୍ତେ ଭାଗ ନେଲେ ଏବଂ ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ କିପରି ସରସ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିହେବ, ସେଥିପାଇଁ ନିଜ ନିଜର ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ। ଏ ସମସ୍ତଙ୍କର ପରାମର୍ଶକୁମେ ନୂଆ ନିୟମ ତିଆରି ହେଲା। ପୁଣି ଏକ ଖୋଲାମଞ୍ଚ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ଏହି ନିୟମକୁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା। ଏଭଳି ଏକ ନିୟମ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୁଇଟି କାରଣରୁ ମଙ୍ଗଳ ହୋଇଥାନ୍ତା। ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁମାନେ ନିର୍ବାକାର ଭାବରେ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ କରି ସହରକୁ ବିକୃତ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଢ଼ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ହୋଇଥାନ୍ତା। ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି କ୍ଷମା ନ ଦେଇ ଏଭଳି ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆଉ କେହି ସେପରି ନିୟମ ଭଙ୍ଗନ କରିବାକୁ ହାତପ କରି ନ ଥାନ୍ତେ। ଅନ୍ୟ ସବୁ ଜୋଡ଼ା କ୍ଷମଣୀୟ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା। ଏଭଳି ନିୟମ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ଅନୁମୋଦିତ ପାଇଁ ପଠାଗଲା। କିନ୍ତୁ ହେଲା କ'ଣ? ଅନୁମୋଦନ କଥା ଦୂରେ ଥାଇ, ଓଲଟା ଚାଲି ଶାସନ ସଚିବଙ୍କର ୭ ଦିନ ଭିତରେ ବଦଳି ହେଲା। ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚନା ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀକୁ ପୁଣି ସମୀକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ନୂତନ ଶାସନ ସଚିବଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଗଲା। ଏଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଆମ ଘରର ହାଲୁଗାଲୁ ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ପରସ୍ତ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାର ଅର୍ଥୁର ସୁଯୋଗ ଆମ ରାଜନେତାମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥିଲା। କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ ନୂଆ ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ ନେଇ ଆମେ ସବୁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲୁ। ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ, ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକାରୀ ଭାରତୀୟ ଶିଳପତି ଏବଂ ଆହୁରି ଅନେକ ବିଶ୍ୱାଳୀନ ସଫଳକାମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଭାରତର ମହାନଗରୀମାନଙ୍କ ଗହଳିରେ ଅଣିନିଶ୍ଚାପୀ ହୋଇ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଚାଲି ଆସୁଥିଲେ ଏବଂ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଓହ୍ଲାଇବା ମାତ୍ରେ ପରମ ତ୍ରୁପ୍ତି ପାଉଥିଲେ। ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଉଥିଲା। ଏହାର ଜଳବାୟୁ, ପ୍ରଶାସନ, ଐତିହ୍ୟ, ପରମ୍ପରା ଏବଂ ଅନତି ଦୂରରେ ଥିବା ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ ଓ ଚିଲିକା ସବୁ କିଛି ଏହାକୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରି ରଖିଥିଲା। ଆଜି କିନ୍ତୁ ସେଭଳି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କଲାଭଳି କିଛି ନାହିଁ। ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରାଜାରାଣୀ ମନ୍ଦିର ପାଖରେ ନିର୍ମିତ ଚାଠାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଭକ୍ତ ବାଣୀୟ ଅଫାଳିକା ସବୁ ଆମର ଐତିହ୍ୟକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଦେଲା ପରି ମନେ ହେଉଛି। ରାଜଧାନୀର ପେଣ୍ଡୁଣ୍ଡଳୀର ସୁଯୋଗ ନେଇ ବହୁ ବ୍ୟବସାୟ ନିକର ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ପରିସରକୁ ରାଜନାୟା ଭସରକୁ ବିସ୍ତାରିତ କଲେଣି ତ, ରାଜନେତା, ପ୍ରଶାସକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଖ ଲୋକମାନଙ୍କର ଅସାଧୁ ମେଝ ଆଜି ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରକୁ ଜଳିତ କଲାଣି। ପୁଣି ଏମାନଙ୍କର ସେବାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରୁ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଛୁଟି ଆସିଥିବା ଶ୍ରମଜୀବୀମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଆଉ ଏକ ସମାନ୍ତରାଳ ବସ୍ତୁ ସଭ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି। ଏଠି ଆଲୁଅ, ପାଣି ଓ ପବନର କୌଣସି ପୁରୁଧା ନାହିଁ।

ଏଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସହରକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାରେ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି। ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ ତ ଜଣେ ଐତିହ୍ୟ ଓ ପରମ୍ପରାର ପୂଜାରୀ। ପୁରୁଣା ସହର ଓ ଐତିହ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗଠିତ 'ଲନ୍ଦନ' ସଂସ୍ଥାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ପଦ୍ମା ବୋଲି ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି। ସେଥିପାଇଁ ସେ ଯେତେବେଳେ କ୍ଷମତାକୁ ଆସି ଦୃଷ୍ଟିକେଶ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ନଗର ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ସଚିବ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଲେ, ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ ଭଲ ପାଉଥିବା ଅନେକ ନିର୍ବନ୍ଧ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହୋଇଥିଲା।

ଲୋକଧାରଣ ସହରରେ ନିୟମ ଭଙ୍ଗ କରି ତିଆରି ହୋଇଥିବା ବହୁ ଛୋଟବଡ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଅକାଳିକାଗୁଡ଼ିକର ସରକମିନ

କରିବାକୁ କଥା ସରକାରଙ୍କୁ ନୂତନ ଶାସନ ସଚିବ ଦାୟିତ୍ୱ ଭୁଲାଇବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ କୟସ୍ତ ଦେବଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ମିଳିଲେ ନାହିଁ। ଶ୍ରୀ ପଣ୍ଡା ନିକ ବିପୋର୍ତ୍ତରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ଦେବ ଅନେକ ନିୟମ ବହୁତକି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଭଲେଖ କରିଥିଲେ। ଶ୍ରୀ ଦେବ ନିଜେ କରିଥିବା ଅପରାଧର ବିଚାର ନିଜେ କଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀମୁଖ ପଣ୍ଡା ତିଆରି କରିଥିବା ନିୟମରେ ନିଜକୁ ଏବଂ ଅସାଧୁ ମେଝର ଭାଗିଦାରମାନଙ୍କୁ ସୁହାଇବା ଭଳି କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସର୍ବକ୍ଷମା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ। ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଦେବ ଅନ୍ୟ କାହାର ପରାମର୍ଶ ନେବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କଲେ ନାହିଁ। ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିବେକକୁ ବୋଧହୁଏ ଏହା ବାଧା ଦେଲା। କାରଣ ଦାବି ୧ ବର୍ଷ ଧରି ଏ ନିୟମ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ହେଲା କ'ଣ? ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଅସାଧୁ ମେଝର ଚାପ ଆଗରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରକୁ ଧର୍ଷଣ କରିଥିବା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ସର୍ବକ୍ଷମା ଦେବାପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଗଲେ। ବିତ୍ତମୁନାବର ବିଷୟ ଏହି ଯେ, ୨୨ ବର୍ଷ ତଳେ ଧର୍ଷଣ ଛବିରାଣୀର ଅପହାୟ ପୁତ୍ରକୁ ଚାକିରିଦିଏ ଦେଇ ନ୍ୟାୟ ଏବଂ ମହାନୁଭବତାର ପ୍ରତୀକ ସାଜିଥିବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରକୁ ଧର୍ଷଣ କରିଥିବା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେବାପାଇଁ ପଛାଇଲେ ନାହିଁ। ଏହା କି ପ୍ରକାର ସୁଚ୍ଛତା?

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟରେ ପଞ୍ଚୋତ୍ତର କାଳକୃତ୍ତ ଗୋର ଓ ନାରୀ ଧର୍ଷଣକାରୀ ପ୍ରାୟ ଏକ ରକମର ଅପରାଧୀ। ଆମ ବିଚାରରେ ଭଉଣ୍ଡ ବୋଧକୁ ସମାନ ବୋଲି ବିଚାର କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବକ୍ଷମାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆଜି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ହେଉନାହିଁ। ଏହାଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧୀ ବକ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଏକ ଫାମ୍ପା ଆକ୍ଷୟକର ଚାହା ଶୁଣ ହୋଇଯାଉଛି। ଅବାଧ୍ୟ ଓ ଉଚ୍ଚଙ୍ଗଳ ବାଳକକୁ ଠିକଣା ବାଟକୁ ଆଣିବାକୁ ହେଲେ ଯେପରି କଡ଼ା ଶାସନର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ ଏବଂ ଗ୍ରାମ ଅବଧାନକୁ ଯେପରି ଅନେକ ଅପ୍ରିୟ ଦଣ୍ଡଦେଶ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ, ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ସହରକୁ ସରସ ସୁନ୍ଦର କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ ହେଲେ, ସମସ୍ତ ଚାପର ଭର୍ତ୍ତୀରେ ରହି ଶାସକକୁ ଅନେକ ଅପ୍ରିୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାପାଇଁ ସାହସ ବାନ୍ଧିବାକୁ ପଡ଼େ। ସେ ସାହସ ବିନା ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ସୁଚ୍ଛ ପ୍ରଶାସନର ଚିତ୍ରିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣମୂଲ୍ୟାହୀନ। ନବୀନବାବୁ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ। ସୁଚ୍ଛତାର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରମାଣ ଦିଅନ୍ତୁ।